

Naantalin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma 2022–2026

Khall 7.11.2022

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Keskeisiä käsitteitä	2
Yhdenvertaisuussuunnitelmassa erityisesti huomioitavat ryhmät	6
Yhdenvertaisuus Naantalissa kaupungissa	8
Yhteisöt ja vähemmistöt Naantalissa	13
Suunnitelmakauden toimenpiteet ja tavoitteet	15
Seuranta	17

1. Johdanto

Naantalın kaupungin tavoitteena on edistää toiminnassaan ihmisten keskinäistä yhdenvertaista kohtelua, yhdenvertaisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja vastata yhtä hyvin eri sukupuolten tarpeisiin. Mahdollisuus tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun koskee kaikkia ihmisiä ja siten kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän yllä olevien seikkojen perusteella sekä sisältää tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden edistämismääräyksiä.

Suomen perustuslakiin on kirjattu ihmisten yhdenvertaisuus lain edessä ja syrjinnän kieltö. Sopimukset ja lait ovat tärkeitä, mutta lopulta yhdenvertaisuus toteutuu tai jää toteutumatta ihmisten arjessa. Kunta on kansalaisia lähimpänä oleva hallinnon taso. Siksi Naantalın kaupungilla on hyvät edellytykset edistää aktiivisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Näitä velvoitteita ja mahdollisuuksia Naantali kaupunki pyrkii toteuttamaan ja edistämään kaikessa toiminnassaan.

Vuonna 2015 voimaanastuneen yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Näiden toimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Tämä yhdenvertaisuussuunnitelma koskee Naantalın kaupunkitasoista toimintaa ja niitä toimenpiteitä, joilla kaupunki pyrkii edistämään yhdenvertaisuuden toteutumista, ehkäisee ja puuttuu syrjintään sekä mahdollistaa hyvien väestösuhteiden kehittymistä.

Naantalın kaupunki on laatinut erillisen kaupungin henkilöstöpolitiikkaa koskevan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, jonka tavoitteena on tuoda yhdenvertaisuuden edistäminen osaksi työyhteisöjen säännöllistä kehittämistoimintaa. Tarkoituksena suunnitelmassa on tunnistaa mahdollinen syrjintä ja puuttua siihen, arvioida työpaikan toiminnan ja käytäntöjen vaikutuksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä toteuttaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä.

Yhdenvertaisuussuunnittelu tukee hyvää hallintoa, sekä henkilöstön ja palveluiden kehittämistä. Työnantajan on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla ja työpaikan tarpeet huomioon ottaen kehitettävä työoloja sekä toimintatapoja. Työnantajana tulee huolehtia siitä, että erilaiset palvelussuhteen elinkaareen liittyvät prosessit ovat syrjimättömiä. Yhdenvertaisuuden edistämisestä tulisi muodostua osa työpaikan säännöllistä kehittämistoimintaa. Yhdenvertaisuussuunnitelma voidaan sitoa osaksi muuta kehittämistyötä tai liittää se muihin olemassa oleviin suunnitelmiin tai ohjelmiin.

Yhdenvertaisuuden näkökohdat huomioidaan kaupungin toiminnassa läpikäyvässä perusperiaatteena. Yhdenvertaisuussuunnitelman pohjana on Naantalın kaupunkistrategia 2026, henkilöstöpolitiikka koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä koulujen yhdenvertaisuussuunnitelmat. Suunnitelmassa esitettävät yhdenvertaisuuden edistämistoimenpiteet päivitetään tarvittaessa suunnitelmakauden aikana.

2. Keskeisiä käsitteitä

Syrjintä

Syrjintä on toimintaa, jossa ihmistä kohdellaan henkilöön liittyvän tekijän perusteella huommin kuin toista ilman hyväksyttävää syytä. Syrjintä on tyypillisesti ihmisten eriarvoista kohtelua. Syrjinnälle erityisen alttiita ovat ihmisryhmät, joihin kohdistuu negatiivisia stereotyyppioita. Vaikka syrjinnän mekanismit ovat usein samanlaisia, syrjintätilanteet vaihtelevat eri ryhmien kohdalla.

Syrjitty voi esimerkiksi tunnustaa tiettyä uskontoa tai kuulua seksuaalivähemmistöön. Syrjinnän taustalla ovat usein eri ryhmiin kohdistuvat ennakkoluulot, jotka yleistetään koskemaan kaikkia kyseiseen ryhmään kuuluvia henkilöitä. Syrjintää voi olla yksittäinen sana tai tilanne, tai se voi olla seurausta yhteiskunnan rakenteista.

Sukupuoli ja ikä ovat muita useammin moniperusteisen syrjinnän yhtenä osatekijänä. Ikäsyrjintää voi kohdentua keneen tahansa, mutta alttiimpia sille ovat nuoret ja vanhukset.

Suomessa reagoidaan syrjintään lainsäädännön tasolla perustuslain, yhdenvertaisuuslain, tasa-arvolain, rikoslain, sekä muidenkin lukuisten yksittäisten erityislakien nojalla. Perustuslaki kieltää myös ns. erilliskohtelun, eli segregaaation, jossa palveluja tarjotaan erikseen eri väestöryhmille syrjintäkielossa mainitun perusteen mukaisesti, jollei sitä voida jonkin hyväksyttävän syyn perusteella pitää määrättyssä tilanteessa oikeutettuna.

Syrjintä voidaan jakaa välittömään- ja välilliseen syrjintään.

Välitön syrjintä on henkilön suoranaista epäsuotuisampaa kohtelua muihin samassa tilanteessa oleviin verrattuna. Välillinen syrjintä tarkoittaa näennäisesti puolueettomilta vaikuttavista säädöksistä ja määräyksistä, jotka asettavat henkilön erityisen epäedulliseen asemaan muihin verrattuna. Välillisen syrjinnän tunnistaminen on vaikeaa ja sen vaikutukset näkyvät lopullisen päätöksenteon jälkeen. Esimerkiksi osittain haastatteluiden perusteella tapahtuvassa työ- ja koulutusvalinnoissa valitsijat saattavat syyllistyä tietämättään välilliseen syrjintään.

Läheissyrjinnällä tarkoitetaan tilanteita, joissa syrjinnän vaarassa olevaan ryhmään kuuluvan läheinen voi joutua syrjinnän kohteeksi. Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista ja tosiasiallista loukkaamista niin, että siitä syntyy uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Moniperustainen syrjintä

Moniperusteista syrjintää tapahtuu, kun samat henkilöt tai ryhmät tulevat syrjityiksi usean syrjintäperusteen vuoksi samanaikaisesti tai eri tilanteissa. Romanivanhukselle on mahdollista tulla syrjityksi niin romanina, naisena kuin vanhuksenakin. Vammaisen maahanmuuttaja voi jäädä työvoimapolitiittisen kurssin ulkopuolella, koska hänen työllistymismahdollisuutensa arvioidaan muita huonommaksi. Seksuaalivähemmistöön kuuluvan vanhuksen kumppania ei tunnusteta perheenjäseneksi sairaan- tai vanhustenhuollossa. Joissain tapauksissa syrjinnän vaarassa olevaan ryhmään kuuluvan läheinen voi joutua syrjinnän kohteeksi, jolloin kyseessä on läheissyrjintä.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusoikeuksia

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on	Tasa-arvolain tarkoituksena on
<ul style="list-style-type: none"> • edistää yhdenvertaisuutta • ehkäistä syrjintää • tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneiden oikeusturvaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • estää sukupuoleen perustuva syrjintä • edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa • parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä • estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus on perusoikeus, joka viittaa samanarvoisuuteen kaikkien ihmisryhmien välillä. Yhdenvertaisuuden käsitettä käytetään ihmisryhmiin kohdistuvan päätöksenteon kohdalla ja tasa-arvon käsitettä eri sukupuolista, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän kiellosta sekä syrjinnän ennaltaehkäisystä puhuttaessa.

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvä syyn perusteella.

Muodollinen yhdenvertaisuus

Muodollinen yhdenvertaisuus toteutuu, kun samanlaisessa tapauksessa ihmisiä kohdellaan samalla tavoin. Samanlainen kohtelu ei aina takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuu, kun poiketaan samanlaisesta kohtelusta ja tuetaan heikommassa asemassa olevia henkilöitä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus

Tosiasiallinen yhdenvertaisuus tarkoittaa yhdenvertaisuutta, joka toteutuu lopputulosten suhteen kaikille erilaisista lähtökohdista ja mahdollisuuksista riippumatta. Tosiasiallisesti yhdenvertaisuus toteutuu silloin, kun poiketaan samanlaisesta kohtelusta ja tuetaan heikommassa asemassa olevia henkilöitä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvissa tosiasiallinen yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikille toteutuu tarpeisiinsa nähden riittävät ja mahdollisimman hyvät sosiaali- ja terveystalvut. Tosiasiallista yhdenvertaisuutta arvioidaan väestöryhmien tasolla. Käytännössä yhdenvertaisuus voi toteutua erilaisten ihmisten erilaisena kohteluna.

Tosiasiallista yhdenvertaisuutta edistetään esimerkiksi

- positiivisella erityiskohtelulla
- toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun avulla
- kohtuullisten mukautusten keinoin, kuten tarpeellisilla apuvälineillä.

Positiivinen erityiskohtelu

Positiivinen erityiskohtelu on oikeasuhtaista erilaista kohtelua, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen.

Yhdenvertaisuuslaki tunnistaa positiivisen erityiskohtelun ilmiönä ja lain 9 §:n mukaan: ”Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää”.

Kohtuullinen mukautus

Kohtuullisia mukautuksia ovat toimenpiteet, joissa esimerkiksi vammaisen henkilön yksilölliset tarpeet huomioidaan asettamalla hänelle liikkumista helpottava tilapäinen liuska sisäänkäynnin kohdalle, jotta hän pääsee yhdenvertaisesti liikkumaan tilaan ja sieltä pois. Kohtuullisten mukautusten laiminlyönti on yhdenvertaisuuslain 8 § mukaan syrjintää.

Häirintä

Häirintä on henkilön tai ryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista ja tosiasiallista loukkaamista niin, että siitä syntyy uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Myös häirintä sekä ohjeen tai käskyn antaminen syrjivään toimintaan ovat kiellettyä syrjintää.

Sukupuoli

Sukupuoli on monitasoinen käsite. Sukupuolella voidaan viitata juridiseen sukupuoleen, joka ilmenee henkilötunnuksesta. Fyysisen sukupuolen lisäksi **sillä voidaan tarkoittaa** esimerkiksi sukupuolirooleja, naiseuden ja mieheyden sosiaalisia merkityksiä, sukupuolista käyttäytymistä tai yksilön sukupuoli-identiteettiä.

Sukupuoli on kuitenkin aina yksilöllinen, eikä se välttämättä ole sama kuin henkilölle syntymässä määritelty.

Sukupuoli-identiteetti

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Useimpien ihmisten sukupuoli-identiteetti vastaa heille syntymässä määriteltyä sukupuolta.

Sukupuolen ilmaisu

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Sukupuolen ilmaisusta puhutaan yleisesti transvestisyyden (ristiin pukeutumisen) yhteydessä. Transvestiitti on henkilö, joka pukeutumisellaan ja ulkoisella olemuksellaan ilmaisee toista biologista sukupuolta.

Vastatoimien kieltö

Vastatoimien kiellolla tarkoitetaan, että henkilöä ei saa kohdella epäsuotuisasti tai hänelle kielteisiä seurauksia aiheuttavalla tavalla sen vuoksi, että hän on vedonnut tasa-arvolakiin tai yhdenvertaisuuslakiin, osallistunut syrjintää koskevan asian selvittämiseen tai ryhtynyt toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

On syytä huomioida, että vastatoimien kieltö suojaa paitsi syrjinnän kohteeksi joutunutta myös muita henkilöitä, jotka pyrkivät puuttumaan syrjintään ja edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi työkaverit tai tukihenkilöt.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen on strategia, jonka avulla sukupuolinäkökulma ja tasa-arvon edistämisen tavoite sisällytetään kaikkeen toimintaan. Se, miten asia koskee eri sukupuolia, otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Sukupuolivaikutusten arviointi eli ”suvaus”

”Suvauksella” tarkoitetaan sitä, että toimenpiteen vaikutuksia arvioidaan eri sukupuolten kannalta. Tavoitteena on ehkäistä sukupuolten kannalta ei-toivotut vaikutukset ja lisätä sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Esteettömyys

Esteettömyys tarkoittaa ihmisten moninaisuuden huomioon ottamista rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kyse ei ole vain liikkumisen esteettömyydestä vaan siinä otetaan huomioon myös esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen, kommunikaatioon ja sähköiseen viestintään liittyvät asiat.

Se merkitsee palvelujen saatavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon. Esteettömyys mahdollistaa ihmisten asumisen kotonaan ja sujuvan osallistumisen mm. työntekoon, harrastuksiin, kulttuuriin ja opiskeluun. Esteetön ympäristö ei siis erottele ihmisiä heidän toimintakykynsä perusteella.

Saavutettavuus

Saavutettavuus tarkoittaa kohteen tai verkkopalvelun helppoa lähestyttävyyttä kaikille ihmisille.

Osallisuus

Osallisuus ymmärretään tunteena, joka syntyy, kun ihminen on osallisena jossakin yhteisössä esimerkiksi opiskelun, työn, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta. Yhteisöissä osallisuus ilmenee jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa omassa yhteisössä.

Yhteiskunnassa osallisena oleminen tarkoittaa jokaisen mahdollisuutta terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Kansallisella tasolla osallisuus vaikuttaa demokratian perusrakenteena. Tällöin kansalaisilla on oikeus tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen.

Ihmisen osallisuuden aste ja yhteiskunnallinen aktiivisuus vaihtelevat elämänsä ja -tilanteiden mukaisesti. Osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot suojaavat tutkitusti hyvinvointivajeita ja syrjäytymistä vastaan.

3. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa erityisesti huomioitavat ryhmät

Ikä

Ikä on yksi yleisimmistä syrjintää aiheuttavista tekijöistä, vaikka se on heikosti tunnustettu. Se voi kohdistua kehen tahansa, mutta muille alttiimpi sille ovat nuoret ja vanhuksat. Lapset voivat kärsiä monin tavoin syrjinnästä, väärinkäytöksistä ja kiusaamisesta, mutta he eivät ole tietoisia oikeuksistaan tai kykene etsimään asiantuntevaa apua tilanteeseensa.

Alaikäisiltä saatetaan kieltää oleskelu kaupassa tai julkisessa rakennuksessa ilman hyväksyttävää syytä. Erilaisista taustoista tulevilla lapsilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua erilaisiin harrastuksiin.

Kouluissa esiintyy syrjintää, kiusaamista ja seksuaalista häirintää ja nuoret ovat heikoimassa asemassa työmarkkinoilla. Lapset, nuoret ja vanhuksat kokevat usein, että heidät nähdään kyvyttöminä vaikuttamaan omaa elämäänsä koskeviin ratkaisuihin.

Naantalinn kaupunki on väestörakenteeltaan vanheneva. Enemmistö ikääntyneistä on naisia. Ikääntyneet kohtaavat syrjintää työmarkkinoilla ja sähköisten palvelujen kehittämisessä ei aina muisteta vanhimpien ikäluokkien ohuempaa tietoteknistä kokemusta.

Ikääntyvä ihminen voi joutua kohtaamaan syrjintää tai ennakkoluuloja etnisen taustan, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen, heikon taloudellisen tilanteen, terveydentilan tai toimintakyvyn, iän tai vastaavan henkilöön liittyvän seikan perusteella.

Erilainen suhtautuminen eri-ikäisiin voi välillä aiheuttaa epätasa-arvoista kohtelua, koska lapset ja vanhuksat nähdään usein avun tarvitsijoina. Yhteiskunnan muutosten tapahtuessa keski-ikäisten ehdoilla lasten, nuorten ja ikäihmisten saamat palvelut voivat kaventua.

Etninen alkuperä, kansallisuus, kieli ja kulttuuri

Etnisen alkuperänsä perusteella syrjinnän vaarassa ovat etniset vähemmistöt, kuten romanit, maahanmuuttajat ja saamelaiset. Etninen identiteetti on erityinen kulttuuriseen taustaan liittyvä tapa olla suhteessa itseen, toiseen ja ympäristöön. Etnisellä ryhmällä taas tarkoitetaan ryhmää, jolla on yhteinen alkuperä, kulttuuri ja ryhmäidentiteetti.

Romanit

Romaneihin kohdistuvat ennakkoluulot heikentävät romanien yhdenvertaisia mahdollisuuksia työllistyä. Romaniperheille saatetaan asettaa erityisehtoja, kun he vuokraavat asunnon tai vuokra-asuntoa ei myönnetä heille lainkaan. Työpaikalla tai kaupassa tapahtuvasta varkaudesta syytetään helposti ensimmäiseksi romanityöntekijää tai -asiakasta. Vuonna 2018 Suomessa käyttöön otetun uuden romanipoliittisen ohjelman päätavoite on tukea romanien myönteisesti jatkunutta yhteiskunnallista integraatiota sekä kielellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten oikeuksien positiivista kehitystä. Romanilasten tyypillisesti kohtaamia ongelmia on kiusatuksi tuleminen koulussa.

Maahanmuuttajat

Näkyviin vähemmistöihin (ts. valtaväestöstä ulkonäöltään poikkeavat) kuuluviin henkilöihin voi kohdistua rasistista nimittelyä ja väkivaltaa julkisilla paikoilla. Kielitaitoa saatetaan edellyttää työssä, jossa se ei ole työn tekemisen kannalta tosiasiallisesti välttämätöntä. Henkilön, jolla on vieraskielinen nimi tai joka puhuu murtaen suomea, on vaikeampi työllistyä kuin kansainmaalaisen.

Vammaisuus

YK:n vammaissopimuksen määrittelyn mukaan ”Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, jonka vuorovaikutus erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.”

Vammaisuuden huomioiminen tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi on tärkeää, sillä esimerkiksi palveluiden saavutettavuuden kannalta vammaisen henkilö voi joutua syrjityksi. Erityisesti moniperusteinen syrjintä on erityinen uhka vammaisille.

Pyörätuolilla liikkuva henkilö ei pääse esteellisiin kaappoihin, työpaikkoihin tai luokkahuoneisiin, vaikka kohtuullisilla toimilla pääsy olisi järjestettävissä. Huonokuuloinen henkilö ei kuule keskustelua meluisassa kokoussympäristössä ja häneltä evätään induktiosilmukan käyttö. Näkövammaisia ihmisiä pystytään auttamaan huomioimalla liikuntaesteet ja palveluiden saavutettavuus myös näkövammaisille. Puhevammaisia henkilöitä voidaan auttaa selkokielellä, tulkkipalveluilla ja teknisin apuvälinein.

Terveydentila

Terveydentilan lyhytaikainen heikkeneminen tai pitkäaikainen sairaus voivat yllättävälläkin tavalla asettaa henkilön epätasa-arvoiseen asemaan. Sairastuneelta henkilöltä saatetaan odottaa kohtuuton määrä selvityksiä ja raportointia ennen kuin palvelut ja tukitoimet järjestyvät. Nykyään kiinnitetään huomiota myös sairastuneiden henkilöiden läheisten tukemiseen. On tärkeä huolehtia, että läheisten apu sairaanhoidossa ei aiheuta syrjintää heille itselleen.

Sukupuolen moninaisuus ja seksuaalivähemmistöt

Sukupuolen moninaisuus tarkoittaa erilaisten sukupuolen kokemusten ja ilmaisutapojen kirjoa. Se on osa kaikkia ihmisiä, eikä sitä voi rajata koskemaan tiettyä ihmisryhmää. Sukupuolen moninaisuuden huomioiminen on tärkeää kaikessa ihmisiin vaikuttavassa ja ihmisten kanssa tehtävässä työssä. Erityisen tärkeää moninaisuuden huomioiminen on lasten ja nuorten parissa.

Yksilötasolla itse määritelty sukupuoli-identiteetti eli kokemus ja määritelmä omasta sukupuolestaan on suositeltavin tapa ymmärtää sukupuoli. Ihminen voi olla mies, nainen, molempia, jotain muuta tai sukupuoleton. Sukupuolen moninaisuus erotetaan seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta.

Seksuaalivähemmistöihin kuuluviin henkilöihin kohdistuu vihapuhetta ja väkivaltaa. Niihin kuuluva nuori tai aikuinen saattaa joutua kuuntelemaan loukkaavia vitsejä koulussa tai työpaikalla. Joissain tapauksissa henkilö ei uskalla tuoda samaa sukupuolta olevaa puolisoa työyhteisön tietoon, koska pelkää syrjintää. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvilla on Suomessa

vaikeuksia käyttää erilaisia sukupuolittuneita tiloja, kuten miesten ja naisten pukuhuoneita, wc:tä ja niitä vastaavia tiloja. Sateenkaariperheet eivät välttämättä saa samoja palveluita kuin muut perheet.

Uskonto ja vakaumus

Uskonto tai vakaumus on useille henkilökohtainen asia, josta ei välttämättä haluta julkisesti puhua. Vaikka vakaumuksellisuus ei tule esiin arkipäiväisessä kanssakäymisessä, se voi olla tärkeä arvojen perusta tai elämäntapojen määrittelijä.

Uskontojen, vakaumusten ja mielipiteiden yhdenvertaisuutta voidaan arvioida niin työyhteisössä kuin palvelutarjonnassakin. Sen merkitys korostuu erityisesti työyhteisöissä, kouluissa ja asuinlaitoksissa, joissa ihmisten välinen vuorovaikutus on tiivistä ja pitkäaikaista.

Uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt kohtaavat ennakkoluuloja. Henkilön vaate- tukseen tai uskonnonharjoittamiseen liittyviä tekijöitä voidaan pitää esteenä henkilön työn- toelle, vaikka ne eivät tosiasiallisesti sitä ole.

Uskonnottomat ja vähemmistöuskontoihin kuuluvat lapset voidaan jättää ilman vaihtoehtoista ohjelmaa koulun uskonnollisten tapahtumien aikana. Myös kouluruokailussa uskonnon asettamat vaatimukset saatetaan kokea ongelmallisena.

Työllisyys ja taloudellinen asema

Työttömyys ja siitä johtuva taloudellinen epävakaus voivat aiheuttaa syrjintää. Pienellä toimeentulolla elävillä voi muodostua taloudellisia esteitä liikkumiseen ja terveyspalveluihin liittyen. Työttömyys ja vähävaraisuus voi estää osallistumasta yhteisöllisiin tapahtumiin.

4. Yhdenvertaisuus Naantalın kaupungissa

Naantalın kaupunkistrategian yhtenä toimenpiteenä on ”Huolehdimme yhdenvertaisuuden toteutumisesta”. Naantalın kaupungin toimintayksiköissä huomioidaan vähemmistöjen perusoikeudet ja mahdolliset erityistarpeet jo toiminnan suunnitteluvaiheessa. Palveluja kehitetään yhdenvertaisuusnäkökulma huomioiden taloudellisten reunaehtojen ja lainsäädännön sallimissa rajoissa.

Hyvät peruspalvelut edellyttävät kuntalaisten osallisuutta ja aktiivisuutta sekä palvelujen toteuttamisessa, että kehittämisessä. Asiakkaiden mahdollisuus antaa palautetta pyritään turvaamaan.

Kaupunki vahvistaa positiivista Naantali-henkeä. Kuntalaisten toivotaan kokevan organisaation helposti lähestyttäväksi. Neuvonta ja palveluohjaus mahdollistavat kaikkien ryhmien pääsyn palveluihin. Palveluissa painotetaan yhteistyötä eri väestöryhmien kanssa, jolloin asiakkaiden tarpeet osataan ottaa huomioon. Toiminnasta viestitään tehokkaasti, tiedottaminen on läpinäkyvää ja se saavuttaa kaikki asiakasryhmät. Missään palvelutilanteessa ei saa esiintyä syrjintää.

Varhaiskasvatus ja koulutus

Perusopetus auttaa ja tukee oppilasta siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa oppivelvollisuus edellytystensä mukaisesti yhdessä ikätovereidensa kanssa. Lasten hyvinvoinnissa, kasvatuksessa, koulunkäynnissä ja vapaa-ajan toiminnassa toimitaan yhdessä huoltajien ja eri kasvatusalalan ammattilaisten kanssa. Lapsille, nuorille ja heidän huoltajilleen kohdennetaan palvelut tasavertaisesti moninaisuus huomioiden.

Maailmankatsomukselliset näkemykset huomioidaan opetuksen järjestämisessä. Kouluissa on vanhempainyhdistyksiä ja vanhempiin pidetään yhteyttä vanhempainilloissa ja yksilöllisissä arviointikeskusteluissa, jossa tiedustellaan vähemmistöjen yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutumista ja kuunnellaan vanhempien sekä lasten toivomuksia. Lisäksi koulutuksessa harjoitetaan mahdollisuuksien mukaan paikallista ja valtakunnallista yhteistyötä vähemmistöjä edustavien ja yhdenvertaisuutta edistävien järjestöjen kanssa.

Lukion ja peruskoulun opetuksessa, kokeissa ja ylioppilastutkinnossa opiskelija on oikeutettu erityisjärjestelyihin, jos tuen tarve niitä edellyttää. Erityisryhmien ja vähemmistöjen, kuten maahanmuuttajien ja pakolaisten oppimiseen kiinnitetään erityistä huomiota eri toimenpitein kotoutumisen ja yhteiskuntaan integroitumisen edistämiseksi.

Varhaiskasvatuksen ja nuorisotyön arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansalliseen lainsäädäntöön ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Lapsen oikeuksien sopimus kattaa neljä yleisperiaatetta: syrjäntäkielto ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, lapsen etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottaminen. Kasvatus- ja koulutustyössä annetaan asianmukaista tietoa eri kulttuureista, uskonnoista ja vähemmistöistä. Rasismia ja muuta epäasianmukaista ja tosiasiallista syrjintää aiheuttavaa kohtelua ei hyväksytä. Koulutuksen tulee edistää demokratiaa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa ja yleistä tasa-arvoa niin työelämässä kuin yhteiskunnassakin.

Yhdenvertaisuuden tulee toteutua koulutusmahdollisuuksissa nuorten ja aikuisten välillä. Turun kaupunkiseudulla voi suorittaa ammattikoulututkintoja sekä ammattikorkeakoulututkintoja, joihin voivat hakea sekä nuoret että aikuiset. Näin turvataan koulutuksen yhdenvertaisuus kaikille naantalilaisille iästä riippumatta.

Kulttuuri

Uudistetun kuntien kulttuuritoimintalain mukaan kunnan tehtävä on järjestää alueellaan kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee mm. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä sekä edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kulttuuripalvelut kuuluvat olennaisesti osaksi kaupunkilaisten hyvinvointia.

Kulttuuritoiminnalla voidaan lisätä elämyksellisyyttä ja elämän mielekkyyttä, ehkäistä terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia sekä ohjata moninaisuuden arvostamiseen. Kunnallisten kulttuuripalvelujen merkitys on huomattava paikallisten erityispiirteiden ja omaleimaisuuden säilyttämisessä. Ne parantavat asukkaiden viihtyvyyttä sekä vastaavat alueen kulttuuriperinnön vaalimisesta.

Naantalissa kulttuuripalvelut ovat mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuritoimintaa. Keskeisenä tehtävänä on kehittää kulttuurin toimintaympäristöä mm. hankkeilla ja yhteistyöverkostoilla. Toiminta-alueita ovat kulttuurin toimintaedellytysten tukeminen ja järjestöyhteistyö, kulttuuripalvelujen tilojen hallinnointi, vuokraus ja palvelut, kulttuuritapahtumat, museotoiminta, näyttelytoiminta sekä kaupungin taidekokoelman ylläpito. Tasa-arvoista mahdollisuutta kulttuuripalveluiden käyttöön lisätään järjestämällä maksuttomia ja edullisia tapahtumia sekä taidenäyttelyitä. Lasten ja nuorten osallistumista kulttuuriin edistetään erilaisten kulttuurikasvatusohjelmien avulla. Kaikkien kaupunkilaisten kulttuurinautintoja voidaan lisätä hankkimalla julkista taidetta uudisrakennuskohteisiin ns. prosenttiperiaatteella.

Kulttuuripalveluissa tuetaan avustuksin ulkopuolista kulttuuritoimintaa ja toimijoita, jotka täydentävät kaupungin omia palveluita. Avustuksia myönnetään kulttuurialan järjestöille ja muille yhteisöille. Avustusperiaatteet on määritelty sekä kaupunki- että toimielimtasolla. Avustuksilla rahoitettavan toiminnan tulee olla yleishyödyllistä, sopia kaupungin arvoihin ja tukea kaupungin strategisia tavoitteita.

Kirjasto

Kirjastolain tavoitteena on edistää asukkaiden osallisuutta ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista verkottuneessa kansalaisyhteiskunnassa. Kirjastopalveluilla turvataan tiedon ja kulttuurin yhdenvertainen saatavuus. Kirjastolain mukaan yleisten kirjastojen tilojen tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa ja niiden tulee olla tarkoituksenmukaisia, toimivia ja riittäviä. Kirjasto arvioi tilojensa käyttöä ja päivittää niitä säännöllisesti, jotta ne palvelisivat paremmin käyttäjien tarpeita.

Kirjaston keskeisenä tavoitteena on edistää monipuolista lukutaitoa ja mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kokoelmien pitää olla monipuoliset ja ajantasaiset. Kirjasto tarjoaa perinteisen aineiston ohella myös digitaalista aineistoa ja verkkopalveluja sekä opastaa palvelujen ja laitteiden käytössä.

Lisäksi kirjaston tavoitteena on edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa ja tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto tekee yhteistyötä alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa. Kirjastossa järjestetään maksuttomia näyttelyitä ja tapahtumia eri ikäisille satutunneista digineuvontaan.

Pääkirjasto ja saariston lähikirjastot toimivat myös omatoimikirjastoina, mikä lisää asiointimahdollisuuksia ja saavutettavuutta palveluaikojen ulkopuolella.

Vapaa-aika ja liikunta

Vapaa-aikapalvelut on suunnattu tasapuolisesti kaikille ja monet erityisryhmät ja vähemmistöt otetaan huomioon palveluiden toteutuksessa. Erityisryhmien ja vähemmistöjen toimintaa pyritään parantamaan ja lisäämään palautteen perusteella. Käytännössä merkittävä osa vapaa-aikapalveluista kohdistuu liikuntapalveluihin.

Liikunnan edistäminen on osa kaupunkilaisten laajempaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Säännöllinen liikunta on terveyden ja hyvinvoinnin edellytys kaikissa elämänvaiheissa. Liikunnalla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, ylläpidetään työikäisten työ- ja toimintakykyä, lisätään ikäihmisten omatoimisuutta ja elämänvoimaa sekä vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Naantalien harrastustiloja ja harrastusolosuhteita parannetaan varhaiskasvatus- ja kouluverkon rakentamisen yhteydessä.

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä paikallistasolla asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä kehittämällä kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä.

Kaupunki kuulee asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä ja osana terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistä sekä arvioi asukkaiden liikunta-aktiivisuutta. Vapaa-aikapalveluissa on tehty systemaattisesti ja pitkäjänteisesti työtä tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen liikuntakulttuurin edistämiseksi.

Liikuntapalvelujen keskeisenä tavoitteena on liikunnallisen elämäntavan ja terveyden edistäminen. Toimintaa järjestetään lapsille ja nuorille, aikuisväestölle, ikäihmisille ja erityisryhmille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminnan painotus on elinkaaren molemmissa päissä sekä erityisryhmissä. Liikunta- ja nuorisojärjestöjen, eläkeläisjärjestöjen, vammais- ja kansanterveysjärjestöjen merkitys osana palveluverkkoa liikunnan edistäjinä ja palveluntarjoajina on keskeinen. Yksityiset palvelutarjoajat täydentävät liikuntapalvelujen tarjontaa Naantalissa.

Naantalien kaupunki edistää terveystaakkaa ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta. Liikunta- ja kulttuuritilojen vuokrat seuroille ovat kohtuulliset.

Tekninen toimiala

Yhdenvertaisuutta kaupungin teknisen toimialan osalta käsitellään erityisesti esteettömyyden näkökulmasta.

Esteettömyys tarkoittaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön toteutumista niin, että jokainen ihminen voi ominaisuuksistaan huolimatta toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Se tarkoittaa palvelujen saatavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon. Esteettömyys on muun muassa helppoa pääsyä rakennuksiin sekä toimimista ja asumista niissä, turvallista liikkumista kaduilla ja yleisillä alueilla, portaaton siirtymistä liikennevälineisiin ja paikasta toiseen, selkeitä ohjeita ja opasteita, hyviä valaistusratkaisuja, visuaalisesti selkeää ja helposti hahmotettavaa ympäristöä sekä hyvää kuuntelu-ympäristöä. Esteettömyys edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa, kuntalaisten hyvinvointia, itsenäistä ja omatoimista selviytymistä, kestävästä kehityksestä sekä kaikille soveltuvan paremman elinympäristön suunnittelua.

Esteettömyyden kehittämisellä varaudutaan väestön ikääntymiseen ja turvataan liikenteen turvallisuus ja toimivuus. Rakennettu ympäristö on esteetön silloin, kun se on kaikkien käyttäjien kannalta toimiva, turvallinen ja miellyttävä käyttäjä. Kun suunnittelussa huolehditaan

erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeista, syntyy kaikille soveltuvia rakennuksia ja ympäristöjä. Tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, joka on sosiaalisesti toimiva ja jossa eri väestöryhmien tarpeet on otettu huomioon.

Hallintopalvelut

Kunnalliseen päätöksentekoon ja palveluihin vaikuttaminen on jokapäiväistä vaikuttamista elinympäristöön. Naantalin kaupunkistrategian visio 2030 on ”Onnellisen elämän saaristo-kaupunki”. Aurinkoinen Naantali on vastuullisesti kehittyvä, uudistuva ja perheystävällinen. Asukkaiden hyvinvointi sekä yrittäjyys ovat tärkeitä. Naantalin kaupungin arvoja ovat positii-visuus, uudistuminen, vastuullisuus ja luottamus.

Naantali huolehtii kuntalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista sekä tukee yritysten elinvoimaisuutta. Kaupunki toimii vastuullisesti ympäristön hyväksi ja näyttäytyy sosiaalisen kestävyden edelläkävijänä.

Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus ovat kaupungin toimintoja, hallintoa ja kehittämistä koskevia läpileikkaavia periaatteita. Ihmisiä kohdellaan Naantalissa yhdenvertaisesti.

Kuntalaisilla on oikeus vaikuttaa itseään koskevaan kaupunkisuunnitteluun ja päätöksentekoon sekä saada tietoa päätöksistä. Kuntalaisten kokemuksellista tietoa hyödynnetään kaupungin palveluita koskevassa suunnittelussa, kehittämisessä ja päätöksenteossa. Valmistelussa olevista asioista tiedotetaan kuntalaisille jo suunnitteluvaiheessa, jotta asukkaat voivat ilmaista mielipiteensä ja vaikuttaa suunnitteluun. Asukkaat ovat oman asuinalueensa ja kaupungin palveluiden asiantuntijoita, joten tarvittaessa kaupunki järjestää kyselyjä ja äänestyksiä asukkaille.

Elinkeinopalvelut edistävät yritystoimintaa. Hva-uudistuksen jälkeen elinvoimapalvelujen rooli kasvaa ja näihin sisältyy jatkossa myös työllisyys ja kotouttamispalvelut.

Naantalin kaupunki pyrkii parhaansa mukaan ja lainsäädännön mukaisesti huomioimaan vähemmistöjen haasteellisen aseman elinkeino- ja työllisyyspolitiikassa. Naantalin kaupunki edistää toiminnallaan yhdenvertaisuutta, eri väestöryhmien välistä myönteistä vuorovaikutusta sekä kulttuurien välistä vuoropuhelua.

Naantali kaupungin omissa tai sen tukemissa toiminnoissa ei hyväksytä rasistista puhetaapaa, ilmauksia, vitsejä tai symboliikkaa. Rasistisille ilmauksille on nollatoleranssi.

Yhdenvertaisuus työyhteisöissä

Naantalin kaupunki edistää yhdenvertaisuuden toteutumista myös sisäisesti työyhteisöissä. Yhdenvertaisuusnäkökulma työyhteisöissä huomioidaan johtamisessa, rekrytoinnissa, perehdyttämisessä, henkilöstökoulutuksessa, palkkauksessa, uralla etenemisessä, työhyvinvoinnissa ja työolojen kehittämisessä, työsuojelussa, osallisuudessa sekä tiedottamisessa ja viestinnässä.

Rekrytoinneissa pyritään saamaan eri ryhmiä edustavat työnhakijat kiinnostumaan työtehtävistä ja päteville hakijoille turvataan yhdenvertaiset mahdollisuudet tulla valituiksi. Perehdyttäminen ja ohjaus hoidetaan tehokkaasti, monipuolisesti ja joustavasti. Palkkauksessa ja

työehdoissa toimitaan oikeudenmukaisesti ja henkilöstön uralla etenemismahdollisuudet ovat kaikille tasapuoliset. Työtehtäväjärjestelyt vastaavat henkilöstön osaamista ja palkkaus työn todellista vaatavuutta. Kaupunki tarjoaa henkilöstölleen kehittyvän toiminta- ja työympäristön sekä mahdollisuuden kehittyä omassa työssä. Tarkoituksenmukaisia työkiertoja mahdollistetaan.

Työnvaativuuden arviointijärjestelmällä turvataan yhdenvertainen palkkaus jokaiselle työntekijälle. Henkilöstön yhdenvertaisuuden kannalta työsuojelulla on tärkeä rooli syrjintätapauksien tunnistamisessa, niihin puuttumisessa ja työntekijöiden yhteistyön parantamisessa. Tätä tehtävää hoitaa työsuojelupäällikkö.

Yhdenvertaisuus työolojen kehittämisessä tärkeää, sillä se lisää työssä jaksamista sekä avoimuutta ja vähentää sairauspoissaoloja. Työntekijöiden osallisuutta lisätään siten, että työntekijöillä on vaikutusmahdollisuuksia yhteisten asioiden valmistelussa ja työntekijöiden koko osaamispotentiaali on käytössä. Tiedottaminen ja viestintä organisaation sisällä tulee olla avointa, toimivaa ja selkokielistä tavoittaen kaikki työntekijät.

Henkilöstön on oltava tietoinen organisaation sitoutumisesta yhdenvertaisuuden edistämiseen. Tiedottamisella parannetaan osaamista yhdenvertaisuus- ja syrjintäkysymyksissä. Kunta10-kysely on Naantalın kaupungin yksi väline yhdenvertaisuuden toteuttamiseen työyhteisöissä ja sen tuloksista raportoidaan henkilöstölle. Organisaation intrasta (Jemma) löytyy henkilöstökäsikirjan toimintatavat, joita noudatetaan koko henkilöstöön eri tilanteissa. Ohjeiden merkitys yhdenvertaisuuden edistäjänä nousee esiin etenkin työnantajalle harkittavaa jättävissä tilanteissa, kuten esimerkiksi virka- ja työehtosopimusten tulkinnaissa.

5. Yhteisöt ja vähemmistöt Naantalissa

Maahanmuuttajat, kieli ja kulttuuri

Vuonna 2020 kaupungin väestöstä oli ulkomaalaistaustaisia 575 henkilöä (3,0 %). Vieraskielisten osuus väestöstä oli 3,4 %.

Maahanmuuttajia koskevat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muitakin kaupunkilaisia, mutta tosiasiallisen yhdenvertaisuuden lisäämiseksi maahanmuuttajiin tulisi soveltaa yhdenvertaisuuslain mukaista positiivista erityiskohtelua monissa tilanteissa.

Naantalın kaupunki on yksikielinen ja pääasiallinen asiointikieli on suomi. Tämä koskee asiakaspalvelua, tiedottamista sekä asiakkaille annettavaa ohjausta ja neuvontaa. Ulkomaalais-taustaisille Naantalın yleinen tietoverkko tarjoaa tietoa myös englannin- sekä ruotsin kielellä.

Kulttuuri, uskonto, vakaumukset ja asenteet ovat hyvin merkittäviä tekijöitä yhdenvertaisuuden haasteina. Myös kieli voi olla yhdenvertaisuutta lisäävä tai rajoittava tekijä, sillä valtakie- len käytön hallitseminen on oleellinen osa yhteisöön sopeutumista.

Yleissivistävä koulutus vähentää ennakkoluuloja ja ehkäisee kielteisten vakiintuneiden käsit- tysten tai ääriajattelun vaikutusta ihmisen toiminnassa. Kotoutumisen kannalta ensisijaisten valtakulttuurin käytäntöjen oppiminen ja ymmärtäminen on muualta tulleille tärkeää, vaikka samanaikaisesti halutaan säilyttää oma kulttuuri-identiteetti ja omat juuret.

Romanit

Keskeisenä haasteena on valtakulttuurin ja oman kulttuuri-identiteetin yhteensovittaminen.

Seksuaalivähemmistöt

Sukupuolen moninaisuus ja seksuaalinen suuntautuminen ei saa asettaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan. Naantalin kaupunki pyrkii seksuaalivähemmistöjen asialliseen ja yhdenvertaiseen kohteluun kaikessa toiminnassaan.

Vammaiset

Naantalin kaupunki huomioi vammaisten ihmisten oikeuksien toteutumisen monin eri tavoin. Vammaisten oikeudet huomioidaan jo kaupungin palveluiden suunnitteluvaiheessa ja toimintaa kehitetään yhteistyössä kaupungin vammaisneuvoston kanssa ja saadun palautteen pohjalta. Vammaisneuvosto on Naantalin kaupungin alueella toimivien vammaisten henkilöiden, heidän omaistensa ja vammaisjärjestöjen yhteistyöelin.

Vammaisneuvosto:

- edistää viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välistä yhteistyötoimintaa kunnassa
- seuraa vammaisten henkilöiden tarpeiden kehitystä kunnan alueella
- seuraa hyvinvointipoliittisen ohjelman toteutumista
- edistää vammaisten tasa-arvoista osallistumista sekä kunnallisiin että muihin toimintoihin ja palvelujen käyttöön kuten koulutukseen, työhön, sosiaali- ja terveyspalveluihin, kulttuuri-, liikunta- ja harrastustoimintaan
- antaa lausuntoja ja ottaa kantaa vammaisia ihmisiä koskevaan kunnalliseen päätöksentekoon, suunnitteluun ja asioiden toteutukseen sekä välittää kokemusasiantuntijuuttaan jäsenten kautta lautakuntien päätöksiin
- tekee aloitteita ja esityksiä vammaisten tarpeiden sekä vammaishuollon ja kuntoutuspalvelujen kehityksestä
- tiedottaa osaltaan vammaisia koskevista asioista

Strategiakaudella uudistetaan nykyisten vaikuttamistoimielimien vaikuttamismahdollisuuksia.

Työttömät

Naantalin kaupunki toimii aktiivisesti erityisesti nuorten ja pitkään työttömänä olleiden työllistämässä sekä tukee yrityksiä osaavan työvoiman löytämisessä. Työllisyyspalveluiden toimintayksikkö hoitaa keskitetysti kaupungin oman työllisyyden hoidon suunnittelun, kehittämisen, toteutuksen ja seurannan. Toimintoihin sisältyvät kaupungin omaan organisaation työllistämisen, nuorten kesätyöllistymisen sekä työnantajatukien tukemisen kokonaisuudet.

Tavoitteena on eri työllistämisen keinojen optimointi ja uusien keinojen etsintä ja käyttöönotto niin yksilön kuin yhteisönkin parhaaksi. Toiminnoilla lisätään työttömien työllistymismahdollisuuksia, osallisuutta yhteisöön ja hyvinvointia kuntalaisena. Naantalin kaupunki tuottaa ja tukee työllistymistä edistävää toimintaa myös hanke- ja yhteistyötoimintanaseudun muiden toimijoiden kanssa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti erilaisiin toimintoihin, joilla pyritään edesauttamaan ja tukemaan naantalilaisten työttömien kouluttautumista, urakehitystä ja kuntoutumista sekä estämään syrjäytymistä.

Lapset ja nuoret

Naantalın kaupunki huomioi eri ikäryhmät päätöksenteossa. Lapset ja nuoret tarvitsevat heille suunnattua ja suunniteltua toimintaa ja tiedotusta omista oikeuksistaan ja tukimahdollisuuksistaan. Nuorisovaltuusto (Nuva) tuo Naantalissa nuorten äänen kuuluville, edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja toimii linkkinä nuorten ja päättäjien välillä. Nuva antaa aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja nuoria koskevissa kysymyksissä.

Nuorisovaltuusto

- edistää ja seuraa päätöksentekoa nuorten näkökulmasta sekä edistää Naantalın kaupungin päättäjien ja nuorten välistä yhteistyötä.
- vaikuttaa siihen, että kaupunki kehittäessään palveluja huolehtii niiden riittävydestä ja soveltuvuudesta nuorille.
- tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja nuoria ja heidän elinolojaan koskevissa asioissa.

Nuorisovaltuustolla on em. asioita valmistellessaan oikeus kuulla asiantuntijoita.

- edistää nuorten palveluja koskevaa tiedottamista.
- edistää nuorten osallisuutta, kuulemista ja vaikuttamista.
- voi järjestää nuorille suunnattuja tapahtumia.

Ikäihmiset

Vanhusneuvosto on kaupungin ikäihmisten, heidän perheidensä ja järjestöjensä yhteistyöelin. Ikäihmisten neuvosto ajaa vanhusten etua ja edistää sekä kehittää kaupungin vanhusten oloja, ajanviettomahdollisuuksia ja yhteiskunnallisia vaikuttamismahdollisuuksia Naantalissa.

Vanhusneuvosto

- osallistuu ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi laadittavan suunnitelman valmisteluun
- osallistuu iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaalipalvelujen riittävyden ja laadun arviointiin
- seuraa ja tarvittaessa ottaa kantaa Naantalın kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta
- tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja käsittelemistään asioista
- hoitaa muut vanhusneuvoston toimialaan kuuluvat tai sen käsiteltäväksi annetut tehtävät ja huolehtia käsittelemiensä asioiden tiedottamisesta.

6. Suunnitelmakauden toimenpiteet ja tavoitteet

Yhdenvertaisuuden yleisiä tekijöitä ovat demokratia, avoin päätöksenteko, syrjimättömyys, osallisuus, monimuotoisuus, esteettömyys, yksityisyyden kunnioittaminen ja myönteiset asenteet.

Yleiset toimenpiteet

Keskeiset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2022–2026 ovat:

1. Vahvistamme positiivista Naantali-henkeä ja huolehdimme yhdenvertaisuuden toteutumisesta.
2. Kehitämme kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuulemme ennakoiden ja varhaisessa vaiheessa asukkaita ja yrityksiä asukkaiden ja yritysten olosuhteisiin vaikuttavissa asioissa. Hyödynnämme aktiivisesti vaikuttamistoimielimiä ja asukasraateja strategisissa kysymyksissä.
3. Edistämme aktiivisesti asukkaiden, kunnan ja kolmannen sektorin välistä omaehtoista toimintaa.
4. Huolehdimme heikoimmassa asemassa olevista yhteistyössä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa.

Maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus

1. Syrjinnän ja rasismien nollatoleranssi kaikissa palveluissa ja varhainen puuttuminen.
2. Kotoutumisen ja yhteiskuntaan integroitumisen edistäminen
3. Suomen kielen opiskelumahdollisuuksien turvaaminen sekä oman äidinkielen opetuksen vahvistaminen mahdollisuuksien mukaan.
4. Yhteistyön vahvistaminen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Romanit

Romanien aseman parantaminen ja yhdenvertainen kohtelu kaikissa palveluissa.

Seksuaalivähemmistöt

1. Seksuaalivähemmistöjen aseman parantaminen ja yhdenvertainen kohtelu kaikissa palveluissa.
2. Asianmukainen tieto seksuaalivähemmistöistä esimerkiksi koulutuksissa.

Vammaiset

1. Vammaisten palveluiden saatavuus ja saavutettavuus.
2. Vammaisneuvoston uudelleenorganisointi, yhteistyön tehostaminen varhaisen ja aktiivisen kuulemisen avulla.
3. Erityisryhmien ja vaikeasti työllistyvien työllistymisen tukeminen.

Työttömät

1. Työttömien aktiivisuuden ja osallisuuden lisääminen.
2. Uusien palvelu- ja toimintamallien kehittäminen työllisyyden edistämiseksi.
3. Palvelumaksujen kohtuullisuus.

Lapset ja nuoret

1. Lapset ja nuoret huomioidaan päätöksenteossa ja heidän oikeuksiaan kunnioitetaan.
2. Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa ja varhainen kuuleminen.

Ikäihmiset

1. Ikäihmisten tarpeet huomioidaan päätöksenteossa.
2. Yhteistyö vanhusneuvoston kanssa ja varhainen kuuleminen.

7 Seuranta

Yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta toteutetaan kaupunginhallituksessa raportoimalla tavoitteiden toteutumisesta suunnittelukausittain.